

i Anvisningar till omtentamen PS1101/PSPR01 HT2025

Välkommen till omtentamen för kursen Introduktion till psykologi som vetenskap och profession, PS1101/PSPR01, HT2025

Observera att detta är en individuell examination. Individuell examination innebär att du ska besvara alla frågor själv. Samarbeta med en annan (kurskamrat eller utomstående) är inte tillåtet.

Maxpoäng för tentamen är 46 p. För *godkänt* krävs minst 23 p.

Betyg	F	E	D	C	B	A
Poäng	0-22	23-27	28-32	33-36	37-41	42-46

Tentamen består av tre delar:

Del 1: Flervalsfrågor, psykologins områden. Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland fyra olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng. Alla frågorna har endast ett korrekt svarsalternativ. Maxpoäng på denna del är 28 poäng.

Del 2: Flervalsfrågor, statistik och metod. Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Vissa frågor kan ha fler än ett korrekt svar. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng. Maxpoäng på denna del är 6 poäng.

Del 3: Essäfrågor, psykologins områden. Den här delen avser att mäta din förmåga att kunna resonera och diskutera psykologiska begrepp och företeelser. Svar från flera olika delar av litteratur och/eller föreläsningar bör integreras. Välj ut två av de tre frågorna och svara på dessa två. Varje fråga är värd 6 poäng, maxpoäng är 12 poäng. Skriv på ett lättläst och väl strukturerat sätt.

Stort lycka till!

1 Fråga 1

Forskning som undersöker huruvida vårt beteende främst påverkas av arv (vår biologiska uppsättning) eller miljö (vår omgivning) visar i allt högre grad att:

Välj ett alternativ:

- ☐ Arvet bestämmer beteendet mer än miljön
- ☐ Miljön bestämmer beteendet mer än arvet
- ☐ Arv och miljö samverkar
- ☐ Arv och miljö har en likvärdig effekt på beteendet

Totalpoäng: 1

2 Fråga 2

Det första steget i den vetenskapliga processen är att:
Välj ett alternativ:

- ☐ Formulera en hypotes
- ☐ Formulera en fråga om något intressant
- ☐ Formulera en prediktion
- ☐ Testa en hypotes

Totalpoäng: 1

3 Fråga 3

Vilket av följande är en potentiell begränsning av empirisk metod i psykologisk forskning?
Välj ett alternativ:

- ☐ Den kan vara känslig för bias, mätfel och brist på kontroll över störande variabler
- ☐ Den tenderar att ge subjektiva resultat
- ☐ Den kan inte användas för att undersöka mänskligt beteende
- ☐ Den är irrelevant för naturvetenskapen

Totalpoäng: 1

4 Fråga 4

Vilken nivå av analys är mest relevant när man studerar hur normer och värderingar formar individers moraliska resonemang?
Välj ett alternativ:

- ☐ Psykologisk
- ☐ Social/kulturell
- ☐ Neuropsykologisk
- ☐ Biologisk

Totalpoäng: 1

5 Fråga 5

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vad menas med "plasticitet" i hjärnan?

- ☐ Att signalsubstanser lagras i synapserna
- ☐ Att hjärnan är uppdelad i två hemisfärer med olika funktioner
- ☐ Att hjärnans struktur och funktion kan förändras genom inläring och träning
- ☐ Att minnen lagras permanent och oföränderligt i hjärnbarken

Totalpoäng: 1

6 Fråga 6

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilken del av nervsystemet kontrollerar ofrivilliga funktioner som hjärtfrekvens och matsmältning?

- ☐ Somatiska nervsystemet
- ☐ Autonoma nervsystemet
- ☐ Perifera nervsystemet
- ☐ Centrala nervsystemet

Totalpoäng: 1

7 Fråga 7

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Soma är ett annat namn för:

- ☐ Dendriter
- ☐ Axon
- ☐ Nervcell (neuron)
- ☐ Cellkropp (cell body)

Totalpoäng: 1

8 Fråga 8

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt).

Vilken hjärnlob är främst ansvarig för beslutsfattande och problemlösning?

- ☐ Parietalloben
- ☐ Frontalloben
- ☐ Occipitalloben
- ☐ Temporalloben

Totalpoäng: 1

9 Fråga 9

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vad är arbetsminnets primära funktion?

- ☐ Att lagra information permanent
- ☐ Att bearbeta och tillfälligt hålla information för kognitiva uppgifter
- ☐ Att lagra semantisk information
- ☐ Att hämta gamla minnen från det undermedvetna

Totalpoäng: 1

10 Fråga 10

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilken av följande termer belyser din medvetenhet och förståelse för din egna minnesförmåga:

- ☐ Episodiskt minne
- ☐ Metaförståelse (metacomprehension)
- ☐ Metaminne (metamemory)
- ☐ Autobiografiskt minne

Totalpoäng: 1

11 Fråga 11

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilket påstående är korrekt om långtidsminnets struktur?

- ☐ Episodiskt minne är helt oberoende av hippocampus
- ☐ Procedurminne är en del av det semantiska minnet
- ☐ Semantiskt och episodiskt minne är båda explicita system
- ☐ Implicit minne kräver medveten återkallelse

Totalpoäng: 1

12 Fråga 12

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Forskning har visat att det underlättar minnet att själv skapa många återkallningsledtrådar. Man antar att denna typ av bearbetning underlättar kodning genom:

- ☐ Att utnyttja effekter av tillståndsberoende inläring (state-dependent learning)
- ☐ Att begränsa effekten av retroaktiv interferens
- ☐ Att göra informationen mer deklarativ
- ☐ Att ge en djupare och mer elaborerad bearbetning

Totalpoäng: 1

13 Fråga 13

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilken observation ger starkast stöd för idén om *kritiska perioder* i barns utveckling?

- ☐ Barn får spontant bättre exekutiva funktioner om de är tvåspråkiga
- ☐ Barn som inte exponerats för vissa erfarenheter i ett visst åldersspann kan fortfarande lära sig om de tränas senare
- ☐ Barn som inte exponerats för vissa erfarenheter i ett visst åldersspann följer inte en förväntad utvecklingskurva
- ☐ Barn följer spontant en normal utvecklingskurva även utan tidig exponering för språk

Totalpoäng: 1

14 Fråga 14

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilket av följande exempel illustrerar bäst utvecklingen av *Theory of Mind* hos barn?

- ☐ Förmågan att generalisera erfarenheter och lära sig av sina misstag
- ☐ Förmågan att förstå symboliskt tänkande och göra abstrakta liknelser
- ☐ Förmågan att lära sig språkets regler och tillämpa det i samtal
- ☐ Förmågan att förstå att andra kan ha intentioner som skiljer sig från ens egna

Totalpoäng: 1

15 Fråga 15

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Enligt studier som använt *still face paradigm* kommer barn som vid 3 månaders ålder _____ i högre uträkning ha en _____ vid 12 månaders ålder

- ☐ visar positiva känslor mot föräldern under testet; otrygg anknytning
- ☐ undviker ögonkontakt med föräldern under testet; trygg anknytning
- ☐ försöker få en respons från föräldern under testet; trygg anknytning
- ☐ skrattar och ler mot föräldern under testet; otrygg anknytning

Totalpoäng: 1

16 Fråga 16

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Enligt Vygotsky sker lärande mest effektivt när barnet befinner sig i:

- ☐ Den proximala utvecklingszonen
- ☐ Den perceptuella zonen
- ☐ Den kognitiva jämviktszonen
- ☐ Den motoriska utvecklingszonen

Totalpoäng: 1

17 Fråga 17

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

En student känner sig mer positivt inställd till studenter på sitt eget universitet än till studenter från andra universitet. Detta illustrerar främst:

- ☐ Självuppfyllande profetia
- ☐ Kognitiv dissonans
- ☐ Fundamentalt attributionsfel
- ☐ In-group bias

Totalpoäng: 1

18 Fråga 18

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vad kännetecknar *social loafing* enligt socialpsykologisk forskning?

- ☐ Att man tänker mindre kritiskt i grupp
- ☐ Att man anstränger sig mindre när man arbetar i grupp än ensam
- ☐ Att man har omedvetna attityder som uttrycks i beteende
- ☐ Att man arbetar hårdare i grupp än ensam

Totalpoäng: 1

19 Fråga 19

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

I Solomon Aschs klassiska studie visade resultaten att deltagare ofta anpassade sig till gruppen även när svaret var uppenbart fel. Detta förklaras främst av:

- ☐ informativt inflytande
- ☐ deindividuering
- ☐ normativt inflytande
- ☐ social isolering

Totalpoäng: 1

20 Fråga 20

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilket av följande exempel illustrerar bäst *self-serving bias*?

- ☐ En person som tror att de flesta andra delar hennes åsikter trots att få uttrycker det explicit
- ☐ En lärare som tror att en students misslyckande beror på lathet
- ☐ En chef som förklarar sitt teams framgång med tur
- ☐ En student som förklarar ett bra resultat på en tenta med sin förmåga men ett dåligt resultat med orättvisa frågor

Totalpoäng: 1

21 Fråga 21

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilket påstående beskriver bäst begreppet *psykologisk resiliens*?

- ☐ Återhämtningsförmåga efter påfrestningar
- ☐ Frånvaro av negativa känslor under stress
- ☐ Undvikande av stress genom social isolering
- ☐ Fysiologisk stressreaktion vid långvarig belastning

Totalpoäng: 1

22 Fråga 22

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vad är en vanlig skillnad i immunförsvarets funktion vid kortvarig jämfört med långvarig stress?

- ☐ Långvarig stress har ingen påverkan på immunförsvaret
- ☐ Långvarig stress stärker immunförsvaret
- ☐ Kortvarig stress kan stärka immunförsvaret, medan långvarig stress försvagar det
- ☐ Kortvarig stress minskar immunförsvarets effektivitet

Totalpoäng: 1

23 Fråga 23

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

En metod för att minska hälsoskadliga beteenden och öka hälsofrämjande beteenden kallas för *motivational interviewing*. Vad fokuserar denna metod på?

- ☐ Att intervjua individen om varför den dricker alkohol och uppmuntra den att sluta
- ☐ Att lyfta fram skillnader mellan individens nuvarande livsstil och hens önskade livsstil
- ☐ Att informera om varför alkohol är dåligt för hälsan och träning är bra för hälsan
- ☐ Att medvetandegöra omedvetna livsstilsval och påverka dem positivt

Totalpoäng: 1

24 Fråga 24

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Enligt den *transaktionella stressmodellen* kan en stressor leda till en hanterbar utmaning eller en ohanterbar belastning framför allt beroende på:

- ☐ Individens kognitiva bedömning av situationen
- ☐ Stressorernas antal
- ☐ Socialt stöd
- ☐ Den fysiologiska stressresponsen

Totalpoäng: 1

25 Fråga 25

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilken beskrivning stämmer bäst in på *neurodevelopmental disorders*, såsom ADHD eller autismspektrumtillstånd, enligt DSM-5?

- ☐ Tillstånd som leder till stressreaktioner orsakade av miljöfaktorer
- ☐ Tillstånd som debuterar i barndomen och påverkar kognition, språk eller social funktion
- ☐ Känslomässiga och kognitiva reaktioner på förlust eller trauma
- ☐ Komplexa personlighetsdrag som stabiliseras i vuxen ålder

Totalpoäng: 1

26 Fråga 26

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilket påstående beskriver bäst fokus i *tredje vågens KBT*, såsom ACT och DBT?

- ☐ Betona acceptans, medveten närvaro och värderingsbaserat handlande.
- ☐ Fokusera på barndomsupplevelser och anknytning
- ☐ Identifiera och förändra negativa automatiska tankar
- ☐ Betona klientens självkännedom och inre styrka

Totalpoäng: 1

27 Fråga 27

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Uppkomsten av psykiska tillstånd förklaras ibland med kombinationen av *personliga faktorer* såsom genetik, psykologiska karaktärsdrag, eller tidigt socialt stöd och *yttre faktorer* såsom svåra erfarenheter och trauma, ekonomiska motgångar eller relationella problem. Vad kallas detta ramverk?

- ☐ Trauma-dissociationsteorin
- ☐ Stress-sårbarhetsmodellen
- ☐ Teorin om inlärld hjälplöshet
- ☐ Hypotesen om sociala orsakssamband

Totalpoäng: 1

28 Fråga 28

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilken av följande beskrivningar stämmer bäst med *humanistisk terapi* enligt Carl Rogers?

- ☐ Hjälper klienten att identifiera och förändra negativa automatiska tankar
- ☐ Förstärker önskvärda beteenden genom belöning
- ☐ Fokuserar på att identifiera omedvetna konflikter och försvar
- ☐ Skapar en accepterande miljö som främjar självutforskning och personlig tillväxt

Totalpoäng: 1

i Del 2: Forskningsmetod och statistik

Statistik och forskningsmetodik

Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Vissa frågor kan ha fler än ett korrekt svar. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng.

29 Del 2 Fråga 1

Vad ger de bästa förutsättningarna för god intern validitet?

Välj de rätta alternativen (Flera svar kan ibland vara rätt. Korrekt svar ger 1 poäng. Felaktiga svar ger 0 poäng på frågan.

- ☐ ett experiment
- ☐ ett kvasi-experiment
- ☐ hypotesprövande explanativ forskning
- ☐ deskriptiv explorativ forskning
- ☐ kvalitativ metod
- ☐ ett icke-experiment

Totalpoäng: 1

30 Del 2 Fråga 2

Vilket/vilka av nedanstående alternativ kan en forskare använda för att undersöka vilka symptom som kännetecknar depression?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ ett icke-experiment
- ☐ ett experiment
- ☐ kvalitativ metod
- ☐ ett kvasi-experiment

Totalpoäng: 1

31 Del 2 Fråga 3

Vilken datatyp har variabelvärdena för Diagnos = {Depression, Hypokondri, Social fobi, Stress, och Ångest}?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ Kvotdata
- ☐ Intervalldata
- ☐ Nominaldata
- ☐ Intervalldata

Totalpoäng: 1

32 Del 2 Fråga 4

Vad är medianen för följande tal: 4, 7, 9, 12, 14, 18

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ 11
- ☐ 12
- ☐ 9
- ☐ 10,5
- ☐ 11,5

Totalpoäng: 1

33 Del 2 Fråga 5

Vilket av följande centralmått är särskilt lämpligt för en kvalitativ variabel, såsom födelseland eller yrkesgrupp?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ Det aritmetiska medelvärdet
- ☐ Inget av ovanstående
- ☐ Medianen
- ☐ Typvärdet

Totalpoäng: 1

34 Del 2 Fråga 6

Vad innebär det att det aritmetiska medelvärdet är väntevärdesriktigt?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ Att medelvärdet i en population i det långa loppet kommer att bli samma som medelvärdet i stickprovet
- ☐ Att medelvärdet i ett stickprov alltid blir exakt som medelvärdet i motsvarande population
- ☐ Att man kan förvänta sig, helt riktigt, att det aritmetiska medelvärdet blir detsamma i olika stickprov
- ☐ Att medelvärdet av alla stickprovsmedelvärden kommer att bli samma som medelvärdet i populationen

Totalpoäng: 1

i Del 3: Essäfrågor

Essäfrågor

Den här delen avser att mäta din förmåga att kunna resonera och diskutera psykologiska begrepp och företeelser. Svar från flera olika delar av litteratur och/eller föreläsningar bör integreras. Du ska välja ut två av de tre frågorna nedan och svara på dessa två. Varje fråga är värd 6 poäng, maxpoäng är 12 poäng på den här delen. Skriv på ett lättläst och väl strukturerat sätt.

Observera att du endast skall svara på två frågor. Om du skulle svara på tre frågor kommer en av dem slumpmässigt väljas bort och dessa poäng kommer inte räknas med i totalpoängen.

Här nedan följer de tre olika frågorna du kan välja på, du svarar sedan på respektive fråga genom att klicka vidare till höger.

1. Beskriv hur information bearbetas och lagras i minnet utifrån modeller för minnessystem. Diskutera skillnader mellan sensoriskt minne, korttidsminne (arbetsminne) och långtidsminne, samt ge exempel på faktorer som påverkar minnesprocesser som kodning, lagring och framplockning.
2. Teorier om kognitiv utveckling hos barn har influerats av psykologen Jean Piagets studier och teorier. Med hjälp av centrala begrepp, beskriv och exemplifiera hur Piaget tänkte sig att barn utvecklar sitt tänkande och namnge och förklara kort en av Piagets utvecklingsstadier. Ge även exempel på kritik som förts fram mot Piagets teorier i senare forskning.
3. En central frågeställning inom socialpsykologi är om det är situationen eller personen som är orsaken till att människor agerar som de gör. Diskutera hur det kommer sig att människor kan göra handlingar som skadar andra människor utifrån ett socialpsykologiskt perspektiv med fokus på situationen. Använd dig av minst två exempel från socialpsykologisk forskning för att motivera ditt svar.

3. En central frågeställning inom socialpsykologi är om det är situationen eller personen som är orsaken till att människor agerar som de gör. Diskutera hur det kommer sig att människor kan göra handlingar som skadar andra människor utifrån ett socialpsykologiskt perspektiv med fokus på situationen. Använd dig av minst två exempel från socialpsykologisk forskning för att motivera ditt svar.

Totalpoäng: 6

3. En central frågeställning inom socialpsykologi är om det är situationen eller personen som är orsaken till att människor agerar som de gör. Diskutera hur det kommer sig att människor kan göra handlingar som skadar andra människor utifrån ett socialpsykologiskt perspektiv med fokus på situationen. Använd dig av minst två exempel från socialpsykologisk forskning för att motivera ditt svar.

Totalpoäng: 6

16/16